

רבא אמר: לא מברכים עליהו כלום, לפי שאין דרך לאוכלם בפני עצמם ואין הנאה באכילתם ואזדא רבא לטעמיה,

דאמר רבא: מי שכם [כל האוכל דבר שלא כדרך אכילתו קרוי "כוסס" ואף כאן אין דרך לאוכלו בפני עצמו]⁽⁷⁾ פלפלי ביומי דכפורי — פטור מחיוב "כרת", שאין זו "אכילה",

וכן אם כס זנגבילא [מין תבלין הקרוי "זנגביל" ואין דרך לאוכלו בפני עצמו] ביומא דכפורי — פטור, וסובר רבא שהוא הדין לענין ברכה אין אכילת הפלפלים נחשבת ל"אכילה"⁽⁸⁾,

מיתיבי ממה ששנינו בברייתא: היה רבי

מאיר אומר: ממשמע שנאמר (ויקרא יט כג): "וערלתם ערלתו את פריו", איני יודע שעין מאכל הוא? והרי ברור שהנידון הוא איסור אכילת פרי הראוי לאכילה, אלא מה תלמוד לומר בתחלת הפסוק (שם) "ונטעתם כל עין מאכל", והרי תיבת "מאכל מיותרת היא!?"

להביא, לרבות איסור ערלה אף בפירות עין שטעם עצו ופריו שוה!

ואיזהו? — זה הפלפלין.

ללמדך, שהפלפלין חייבין בערלה, שלא נטעה לומר, כיון שהעץ נמוך אין הפלפלים נחשבים כ"פרי עץ" אלא מין ירק הם.⁽⁹⁾

הטעם שמר בר רב אשי פסק כרבי עקיבא בחו"ל הוא משום שהיה לו ספק שקול כפי מי ההלכה, ומספק הכריעו בחו"ל כרבי עקיבא ובארץ ישראל כרבי אליעזר, ונמצא אם כן שגם לענין ברכה הספק עומד בעינו, ומשום כך סובר רבינו יונה שיש לברך עליהם "בורא פרי האדמה".

7. רש"י.

8. וטעמו של רב ששת החולק על רבא ביאר הרמב"ן שפלפלים יבשים באמת ראויים לאכילה ולכן יש לברך על אכילתם, והטעם שאין מברכים עליהם "בורא פרי האדמה" הוא משום שנשתנו לגריעותא ואין דרך בני אדם לאוכלם כך כשהם בפני עצמם ולפיכך ירדו מחשיבותם וברכתם "שהכל", בדומה לסברת רב נחמן לענין ברכת הקמח. — ועיין עוד בחידושי מהר"ם בנעט בביאור דעת רב ששת.

9. רש"י סוכה (לה א ד"ה חייבין). ואולם התוספות (שם) פירשו הסלקא דעתך, כיון

יונה יש לומר, שתוספות סוברים כדעת הר"ן שהובא לעיל (לו א הערה 24) שהכלל ש"כל המיקל בארץ הלכה כמותו בחוצה לארץ" הוא דין מחודש הנלמד מ"הלכה למשה מסיני" שבערלת חו"ל יש לפסוק כדברי המיקל אפילו אם מצד כללי הפסק ההלכה כדברי המחמיר, וממילא גם במחלוקת שלפנינו סובר מר בר רב אשי שאף שבאמת ההלכה היא כרבי אליעזר [ומשום שדברי הברייתא מסייעים לו — כמבואר ברבינו יונה], מכל מקום, כיון שרבי עקיבא חולק ומיקל, הרי מחמת הדין המחודש ש"כל המיקל בארץ הלכה כמותו בחו"ל" יש לפסוק בחו"ל כדבריו, ונמצא אם כן, שלענין ברכה שלא נאמר לגביה כלל זה יש להחשיב את הקפריסין לפרי גמור וכדעת רבי אליעזר שהלכה כמותו ולכן סוברים התוספות שיש לברך עליהם "בורא פרי העץ".

ואולם רבינו יונה סובר שהכלל ש"כל המיקל בארץ הלכה כמותו בחו"ל" נאמר רק בספק השקול [וכדעת התוספות בקידושין החולקים בזה עם הר"ן], וממילא במחלוקת שלפנינו